

20.02.2017 r.

Streszczenie pracy doktorskiej
Mgr Anny Wróblewskiej

pt. „Metodyka wyceny kosztów i korzyści w procesie renaturyzacji obszarów polderowych na przykładzie wybranych polderów Żuław delty Wisły”

Rozprawa doktorska podejmuje problematykę renaturyzacji definiowanej, jako metoda ochrony przed powodzią w aspekcie zagospodarowania przestrzeni polderowej w zakresie uzasadnionym ekonomicznie, społecznie i środowiskowo. W ramach zmiany funkcji terenów polderowych wskazuje się na możliwość wyłączenia niektórych terenów z działalności i ich renaturyzację, co umożliwiłoby poprawę równowagi ekologicznej oraz prowadziłyby do wzrostu bioróżnorodności. Takie rozwiązanie spowodowałoby również ograniczenie lub też nawet całkowitą likwidację kosztów związanych z utrzymaniem urządzeń polderowej gospodarki wodnej. Ważnym wkładem pracy, poszerzającym dotychczasowe modele wykorzystywane do oceny przedsięwzięć z zakresu ochrony przeciwpowodziowej jest uwzględnienie poziomu bezpieczeństwa ludności, jako dobra publicznego i jego wycena za pomocą metody wyceny warunkowej (ang. Contingent Valuation Method – CVM) należącej do metod wyceny dóbr nierynkowych.

Celem postawionym w pracy jest opracowanie podstaw teoretycznych i metodyki wyceny kosztów i korzyści renaturyzacji wybranego obszaru polderowego, natomiast przedmiotem pracy są metody wartościowania i wyceny walorów środowiskowych w powiązaniu z analizą walorów i problemów obszarów polderowych. Sformułowano dwie hipotezy. Pierwsza opiera się na założeniu, że z metod wartościowania środowiska najbardziej przydatne do realizacji celu pracy jest metoda oparta na rynku hipotetycznym i odpowiedziach od mieszkańców obszarów polderowych. Druga hipoteza zakłada, że opłacalność renaturyzacji zależy przede wszystkim od wyposażenia obszarów w infrastrukturę polderową i sposobów użytkowania przestrzeni po renaturyzacji. W związku z tym, że skala efektów uzyskanych z renaturyzacji jest trudna do oszacowania, w celu weryfikacji założonych hipotez zostały opracowane i przeanalizowane wybrane warianty użytkowania zrenaturyzowanej przestrzeni polderowej.

Głównym narzędziem wykorzystanym w pracy jest jedna z metod wyceny dóbr i usług środowiskowych – metoda wyceny warunkowej. Metoda ta, za pomocą badań ankietowych a tym samym koncepcji skłonności do zapłaty – WTP (ang. Willingness to Pay), pozwala na oszacowanie wartości zasobów bądź usług przyrodniczych niemogących być przedmiotem wycen rynkowych. Badania zostały oparte na tzw. teorii konsumenta i dotyczyły: preferencji i skłonności do zapłaty za poczucie bezpieczeństwa przed powodzią oraz wartości dóbr i usług środowiskowych wynikających z renaturyzacji wybranych do badań polderów.

Badania zrealizowane w ramach pracy, składały się z kilku etapów. Pierwszym etapem badań były badania terenowe wybranego do badań obszaru Żuław delty Wisły. Badania terenowe obejmowały ogólną inwentaryzację terenu, w tym stanu infrastruktury oraz sposobu zagospodarowania przestrzeni produkcyjnej i pozaprodukcyjnej. Zasadniczym etapem badań było przeprowadzenie badań ankietowych poprzedzonych badaniami pilotażowymi. Celem badań ankietowych realizowanych z wykorzystaniem narzędzia z zakresu metod wyceny

wartości nierynkowych, było uzyskanie informacji umożliwiających oszacowanie wartości wybranych dóbr publicznych. Badaniami ankietowymi zostało objętych 500 osób z obszaru Żuław Wiślanych. W kolejnym etapie prac zidentyfikowano następujące kategorie kosztów i korzyści renaturyzacji: infrastruktura wodno-melioracyjna, produkcja rolnicza, wartość majątku trwałego, emisja azotanów, produkcja trzciny, łowiectwo, wędkarstwo, poczucie bezpieczeństwa, wartość rezerwatu, bioróżnorodność. W kolejnym etapie w celu opracowania kompleksowej metodyki wyceny kosztów i korzyści dla przedsięwzięcia renaturyzacji obszaru przyjęto pięć hipotetycznych wariantów scenariusza: I wariant – „zerowy”, II wariant – „łąki”, III wariant – „mokradła”, IV wariant – „turystyczno-rekreacyjny”, V wariant – „mieszany”.

W celu weryfikacji postawionych hipotez, zgodnie z metodyką przeprowadzania analizy kosztów i korzyści, dla wszystkich wariantów przyjęto odpowiednio występujące w nim kategorie kosztów i korzyści a następnie obliczono dla nich wskaźnik wartości bieżącej netto przedsięwzięcia NPV (ang. Net Present Value), który pozwala określić ekonomiczną efektywność planowanego przedsięwzięcia.

W końcowej części pracy porównano wyniki otrzymanych wskaźników w każdym z wariantów i wyciągnięto wnioski dotyczące wyboru najwłaściwszego wariantu z punktu widzenia ekonomicznego, społecznego i środowiskowego.